

Χρήστος Χρυσόπουλος Η λονδρέζικη μέρα της Λώρας Τζάκσον

εκδ. Καστανιώτη

Χρήστος Χρυσόπουλος Η σιωπή ως γλώσσα

Ένα μυθιστόρημα με ηρωίδα τη σπουδαία Αμερικανίδα ποιήτρια Λώρα Τζάκσον

ΤΗΣ ΕΥΗΣ ΚΑΡΚΙΤΗ
ekarkiti@ekdotiki.gr

Με το δέκατο βιβλίο του ο πεζογράφος Χρήστος Χρυσόπουλος ρίχνει φως στη ζωή και το έργο της σημαντικής Αμερικανίδας ποιήτριας Λώρα Τζάκσον, ξετυλίγοντας το κουβάρι της αφήγησής του από την πιο δύσκολη ίσως στιγμή της συγκλονιστικής βιογραφίας της. Ο συγγραφέας μίλησε για τη δουλειά του στον «Ατκ».

Τι σας έκανε να νιώσετε έλξη για τη μάλλον άγνωστη μέχρι πρόσφατα σε μας περίπτωση της Λώρα Τζάκσον;

Είναι το ότι η ιστορία της Λώρα (Ράιντινγκ) Τζάκσον διαθέτει όλα εκείνα τα στοιχεία που καθιστούν την ίδια μια καλή προσωπικότητα στο χώρο των γραμμάτων. Η Λώρα ξεκίνησε να γράφει πολύ νέα, σύνηθες αναγνωρίστηκε ως μια μοναδική φωνή στην αμερικανική ποίηση των αρχών του 20ού αιώνα. Στη συνέχεια, η Λώρα γνώρισε το διάσημο Άγγλο συγγραφέα Ρόμπερτ Γκρέιβς. Η σχέση τους υπήρξε θεαλωδής. Η Λώρα έγκατέλειψε την Αμερική και έζησε μαζί με τον Γκρέιβς, τη σύζυγό του και τα παιδιά τους σε ένα εκρηκτικό περιβάλλον, που οδήγησε τη Λώρα και τον Ρόμπερτ σε μια σκανδαλώδη διπλή απόπειρα αυτοκτονίας στο Λονδίνο, το 1929. Όλα αυτά τα χρόνια, η Λώρα έγραφε εκπληκτική

ποίηση, δοκίμιο και πεζογραφία. Όταν η σχέση της με τον Γκρέιβς έληξε, η Λώρα αποκήρυξε την ποίηση. Παντρεύτηκε το γλωσσολόγο Σκάιλερ Τζάκσον και απομονώθηκαν στη Φλόριντα, γράφοντας επί 30 χρόνια ένα ογκώδες φιλοσοφικό δοκίμιο, που εκδόθηκε μετά το θάνατο της ποιήτριας, και σήμερα αναγνωρίζεται ως ένα από τα μεγαλύτερα επιτεύγματα στη λογοτεχνική θεωρία. Η Λώρα πέθανε σε ηλικία 90 ετών, το 1991.

Το ύφος στο βιβλίο σας αλλάζει διαρκώς. Ποίηση, δοκίμιο, μυθολογία, επιστολές, παραθέματα. Τι επιδιώξατε με αυτήν τη μικτή τεχνική;

Ξεκίνησα από μια σκέψη του Feyereabend: «Ο διαχωρισμός της ιστορίας της λογοτεχνίας, της θεωρίας της λογοτεχνίας και της λογοτεχνίας της ίδιας πρέπει να σταμα-

τήσει για το καλό και των τριών». Το ενδιαφέρον μου εδώ είναι για την επιστημολογία των αποφάνσεων του μυθιστορητή: «Από πού γνωρίζουμε αυτά που γράφουμε;». Δεν αρκεί να γράψω μια ιστορία για τη Λώρα Τζάκσον. Οφείλω την ίδια στιγμή να διασαφηνίσω τη σημασία του έργου της, πώς αυτό εντάσσεται στην ιστορία της αμερικανικής λογοτεχνίας, πώς αντιμετωπίζεται από τη θεωρία... αλλά και πώς όλα αυτά εντάσσονται στη γραφή του ίδιου του μυθιστορητή. Να γιατί δεν επέλεξα να εντάξω όλες αυτές τις πληροφορίες στην αφήγηση σαν να ήταν μυθολογικό υλικό, αλλά αποφάσισα τις αναδείξω ως αυτόνομες ενότητες.

Χαρακτηρίζετε τη Λώρα «ποιήτρια της σιωπής». Τι ακριβώς εννοείτε;

Το 1940 η Λώρα Τζάκσον δια-

κήρυξε την αποτυχία της ποίησης, γράφοντας ένα από τα σημαντικότερα αποκηρυκτικά κείμενα στην ιστορία της λογοτεχνίας, το «The Telling». Εντούτοις, η ίδια δε θέλησε ποτέ να αποσιωπάει την ταυτότητά της. Ούτε αποκήρυξε όσα ποιήματα είχε γράψει ως τότε. Υπό αυτήν την έννοια, δεν είναι μια ποιήτρια που σιώπησε. Αλλά μια ποιήτρια-που, από εκείνο το σημείο και πέρα, επέλεξε ως γλώσσα τη σιωπή.

Στη νεκρολογία της ποιήτριας οι «Times» έγραψαν πως η ιστορία θα πρέπει να αναμετρηθεί με το μοναδικό της επίτευγμα. Μέσα στο βιβλίο σας πώς αποτυπώνεται η μοναδικότητά της;

Η ζωή της Λώρα Τζάκσον ήταν μια σειρά από ρήξεις: η φυγή από τη Νέα Υόρκη, ο δεσμός με τον Γκρέιβς, η διπλή απόπειρα αυτοκτονίας, η αποκήρυξη της ποίησης, η απόσυρση στη Φλόριντα. Η Λώρα ζούσε κάθε στιγμή με μια διαφορετική εκδοχή του εαυτού της, les και φοβόταν να αντικρίσει το οριστικό πρόσωπο της ύπαρξής της. Κάθε στιγμή γινόταν μια «άλλη» Λώρα. Το μυθιστόρημα στοχεύει την ημέρα που η Λώρα αποπειράθηκε να βάλει τέλος στη ζωή της, για να «απλωθεί» σε όλο αυτό το ευρύ βιογραφικό πεδίο και να αναδείξει τους κατοπιτισμούς ενός προσώπου που επιζητούσε να αποφύγει τον καθορισμό μιας μονοσήμαντης ταυτότητας.

Ε Π Ι Σ Η Μ Α Ν Σ Ε Ι Σ

Richard Ellmann

Οσκαρ Ουάιλντ

μετ. Ελεάννα Πανάγου
εκδ. Πατάκη

Από τους σπουδαιότερους βιογράφους της εποχής μας, ο Richard Ellmann εργάστηκε πάνω στη βιογραφία του Ουάιλντ για περισσότερο από 20 χρόνια. Το πολυσελίδο έργο του το χαρακτηρίζει η ακρίβεια, ενώ για πρώτη φορά φέρνει στο φως στοιχεία της ζωής του Ουάιλντ τα οποία αξιοποιεί με ένα τέτοιο τρόπο ώστε να δώσει ένα ολοκληρωμένο πορτρέτο του ήρωά του και της εποχής του.

Karen Connelly

Το κλουβί της σαύρας

μετ. Χρύσα Τσαλικίδου
εκδ. Πόλις

Η Καναδή συγγραφέας Karen Connelly, που πέρασε δυο χρόνια στη μεθόριο Ταϊλάνδης - Βιρμανίας, γράφει ένα μυθιστόρημα για τη βία που υφίσταται ο λαός της Βιρμανίας. Με ήρωα έναν καλλιτέχνη που επιτίθεται με τα τραγούδια του στο καθεστώς, εξαιτίας των οποίων συλλαμβάνεται και βασανίζεται, η συγγραφέας δίνει ένα βιβλίο - ύμνο στην ψυχική και σωματική αντίσταση εναντίον της τυραννίας.